
mr Danilo Vuksanović (sa otvaranja izložbe)
O slikama skicama kuvaricama Maje Erdeljanin

Kuvanje i kulinarstvo je nešto po čemu se izdvajamo od ostalih, ili opet, svakodnevno disanje u čijem smo dahu srodni Nemcima, Turcima i onima ostalima koje imitiramo na svoj način. Taj svojevrsan oblik kulture koji svako od nas sprovodi iz dana u dan, određuje specifičnost našeg podneblja i mnogo više kazuje kakvi smo kao ljudi, jer ako volimo ljuto to ne mora značiti da smo i sami takvi. Isto važi i za slatko i gorko. Ovakve odrednice ukusa, opštih pojmova koje inače primenjujemo u svim oblastima pomažu da lakše razumemo slojeviti život na planeti.

Kada mislimo na nešto navodno veliko i ozbiljno nećemo pričati o hrani. Ona se podrazumeva. Međutim, ono što nas hrani i održava obično nepravedno zanemarujemo. Dok ne dođe, ne daj Bože taj trenutak pa nam zafali majčina pita ili ženini kolači. Tada se transformišemo u nezrele osobe koje neispunjena želja olako savlada. Kao da je Maji nedostajao ovakav slikarski začim u njenim bogatom opusu.

No, misleći o svemu ovome na svom raznovrsnom umetničkom meniju, Maja Erdeljanin koja je obigrala slikarske izraze od Zemlje pa do Neba zvezdanoga i nazad, i drugačije od onoga što mi ne pada na pamet odmah, obelodanila je 2005 godine Skice kuvarice. Slike po receptima i kuvar ličnih pogleda na hranu uobličenu u majstorstva mere i ravnoteže. Objasnila je u svome predgovoru Skica kuvarica (čiji dodatak, začinski čine i fotografije Siniše Vendlenera, fotosi sira za gibanicu i cveta hibiskusa, recimo) da je dobar slikar = dobar kuvar, i vešto primetila da slikarice u tu opasku nisu uključene. Evo, luk je počeo da zagoreva kako sam priču odveo u suprotnom pravcu, ni levo ni desno ali neka, neki kažu da je dobro da luk malo zagori, ali zajedno sa slaninicom...

Da se vratimo na slike Maje Erdeljanin i sadržajni materijal njih samih. Uzmimo na primer sliku Tatin čorbast pasulj. To je jedna čvrsta vertikalna kompozicija, složena poput Vavilonske kule prema vrhu sveta u kojoj vidimo alhemijski proces čina i sve to presvučeno mrežom odnosa toplog i hladnog u kolorističkom smislu. Sa druge strane slika Mamin nedeljni ručak predstavlja bogatstvo i mnoštvo koje kliče samoj radosti življenja i vizuelno dočarava utisak veselog utočišta u porodičnoj sigurnosti, što nedeljni ručak svakako jeste. Ritual okupa bliskih ljudi u jednom.

Nasuprot ovim slikama imamo Frištike koktel po receptu Dubravke Radosavljević slikaričine sestre. Ovo neveliko platno kao da prikazuje granicu između dozvoljenog i zabranjenog, sitnog i širokog, a u kockama kafe i mleka, crvenim i belim, kriju se superlativi zamrznuća običnog trenutka dokolice.

Slika Švajcarsko jelo (recept Zorane Baklajić) iako manjeg formata, odaje se kao velelepni monumentalni pejzaž vodopadnog karaktera, energične ustreptalosti.

Likovnim elementima, Maja Erdeljanin je oneobičavajući život oko sebe, stvorila ciklus slika drugojačijeg ukusa i mirisa nego što to savremeno doba, stresno i uzavrelo u neprirodnom, pruža. Osvrnula se na onaj segment života u kojemu smo svi mi više nego slični, i tako potvrdila univerzalnu svrhu umetničkog delovanja.

Poznat sam po tome da volim sve da probam ali sad stvarno više ne mogu da zinem. A baš bi voleo da smažem koje parče masti i leba umesto deserta, ali se bojim da će mi trebati posle ona soda bikarbona iz recepta Dudinih crnih mrvastih kolača. Više od jedne kašičice. Zato kušajte i svima Vam bilo Prijatno.